

jaarverslag 2013

Een uitgave van de deputatie van de provincieraad van Limburg
Herman Reynders, gouverneur-voorzitter
Marc Vandeput, Ludwig Vandenhove, Igor Philtjens, Frank Smeets,
Jean-Paul Peuskens, Inge Moors, gedeputeerden
en Renata Camps, provinciegriffier

Samenstelling en eindredactie
Provinciaal Veiligheidscomité Limburg/Provinciaal Comité Limburg voor de
Bevordering van de Arbeid
Michel Carlier, arrondissementscommissaris
Greet Caubergs, adjunct-secretaris
Cecile Claes, assistent
Filip Dewil, diensthoofd wnd.
Liliane Dolezal, secretaris

Taalkundige correcties
Yvette Vandormael, Taaldienst Informatie en Communicatie - provincie Limburg
Vormgeving
Creative Business Communications, Hasselt

Verantwoordelijke uitgever
Renata Camps, provinciegriffier
Universiteitslaan 1, 3500 Hasselt

Wettelijk depotnummer: D/2014/5857/075

Inhoud

Colofon	2
Woord vooraf	3
1 Historische groei en wettelijk kader	4
2 Samenstelling	5
3 Missie	6
4 Nationaal Opleidingscentrum	7
4.1 Seminaries	8
Het KB thermische omgevingsfactoren: toepassing in de praktijk	8
Stages: hoe kwaliteitsvol en veilig organiseren?	10
We breken het ijs voor een veiligheidscultuur	12
Functioneringsproblemen ten gevolge van alcohol en andere drugs: praktische aanpak	14
GPS voor risicoanalyses	16
4.2 Gedecentraliseerde acties	18
Het KB thermische omgevingsfactoren: wetgeving en praktijk	18
Netwerkevent voor kappers	20
5 Studiedagen	21
5.1 Organisaties in eigen beheer	21
Risico-inventarisatie: ... hoe en waarom?	21
5.2 Organisaties in partnership	22
Nieuwe wetgeving	22
Lever veilig	23
5.3 Organisaties van derden: medewerking	24
Wat kan een comité voor preventie en bescherming op het werk doen ter preventie van psychosociale risico's?	24
6 Interprovinciaal Welzijnscongres	26
7 Welzijn op het werk in de bouwnijverheid	27
Bezoekgroep in de bouwnijverheid	27
8 SIGNAwe!: welzijn op het werk bij wegenwerken en werfsignalisatie	30
Tweejaarlijkse vak- en infobeurs	30
Signalisatie en welzijn op het werk bij wegen- en aanverwante werken	30
Bezoekgroep signalisatie	32
Doordachte werfsignalisatie: meer veiligheid voor werknemer en weggebruiker!	32
9 Brochures	39
9.1 Nationaal Opleidingscentrum	39
9.2 Signaleren van werken en verkeersbelemmeringen	39
9.3 Bouwkundige richtlijnen bij het ontwerpen van een brandveilig gebouw	40
10 Tentoonstellingsstand	42
11 Website	43
12 Overzicht activiteiten	44

Woord vooraf

Dit jaarverslag van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg / Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid geeft een overzicht, een inhoudelijke beschrijving en de cijfergegevens van de activiteiten die in 2013 plaatsvonden.

Via seminars, studiedagen, bezoekgroepen, het uitgeven van een eigen publicatie en het meewerken aan voor de sector relevante naslagwerken, blijft het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg / Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid een nauwe relatie onderhouden met het werkveld. Op deze wijze kan accuraat ingespeeld worden op de behoeften van de (zeer ruime) waaier aan doelgroepen, die het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg / Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid toch wel bereikt.

Ook in 2014 zal de focus blijven liggen op een goede afstemming van het opleidingsaanbod, op de noden van het werkveld, het aangaan van partnerships en samenwerkingsverbanden, het verder rationaliseren en efficiënter maken van de structuren, want dit is de kracht van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg / Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid.

Jean-Paul Peuskens
gedeputeerde
afgevaardigd voorzitter

Herman Reynders
gouverneur
voorzitter

1 Historische groei en wettelijk kader

Bij KB van 16 februari 1970 werden er in elke provincie Provinciale Comit es voor de Bevordering van de Arbeid (PCBA) opgericht. Hoofdoopdracht is de bevordering van het welzijn op het werk door voorlichting en vorming te verstrekken. Het comité verspreidt zowel theoretische als praktische kennis om zo de arbeidsomstandigheden in de Limburgse bedrijven te verbeteren. De samenstelling van elk PCBA is vastgelegd bij KB van 16 februari 1970.

In Limburg werd het Provinciaal Comité voor de Bevordering van de Arbeid (PCBA) aangevuld met deskundigen aangesteld door de deputatie, van instanties die actief zijn op vlak van:

- ✓ welzijn op het werk
- ✓ verkeersveiligheid
- ✓ brandpreventie
- ✓ verzekeringen.

Deze beleidsoptie werd reeds genomen in de oprichtingsfase van het Veiligheidscomité in Limburg (opgericht in 1947) dus vooraleer het KB van 16 februari 1970 het wettelijk kader vastlegde.

Bovendien coördineert en organiseert het secretariaat van het Veiligheidscomité de activiteiten van het Nationaal Opleidingscentrum (onafgebroken sinds de stichting in 1969).

Voor de provincie Limburg hanteert men de benaming Provinciaal Veiligheidscomité Limburg waarmee bedoeld wordt:

- ✓ het Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid (zoals wettelijk voorgeschreven),
- ✓ deskundigen aangesteld door de deputatie in de domeinen welzijn op het werk, verkeersveiligheid, brandpreventie, verzekeringen,
- ✓ de organisatie en coördinatie van de activiteiten van het Nationaal Opleidingscentrum (NOC).

Het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg (PVL) – Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid (PCBA) werkt rond veiligheid en welzijn op het werk en ondersteunt relevante diensten en organisaties. De initiatieven van het PVL hebben als doel het aantal arbeidsongevallen en de ernst ervan gevoelig te verminderen. Dat gebeurt o.a. door het organiseren van studiedagen, seminaries en campagnes voor preventieadviseurs en leidinggevenden, zowel in het kader van Europees georganiseerde thema's als thema's die worden bepaald in samenwerking met andere organisaties.

Strategische doelstelling

Bijdragen aan de veiligheid in Limburg door het nemen van initiatieven inzake veiligheid en/of welzijn op het werk en inzake veiligheid in de privésfeer en door ondersteuning van relevante diensten of organisaties.

2 Samenstelling

Het Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid is paritair samengesteld uit vertegenwoordigers van de representatieve werkgevers- en werknemersorganisaties. Daarnaast zetelen er afgevaardigden van de onderwijsnetten, deskundigen en ambtenaren van de Federale Overheidsdienst – Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg.

Voorzitter

Herman Reynders, gouverneur

Afgevaardigd voorzitter

Jean-Paul Peuskens, gedeputeerde

Leden

vertegenwoordigers van de werkgeversorganisaties

Johan Schildermans, Hasselt (VKW)

Wouter Vandessel, Houthalen-Helchteren (VOKA)

Tom Vanheusden, Hasselt (UNIZO)

vertegenwoordigers van de werknemersorganisaties

Carole Dreesen (ACLVB)

Els Kerkhofs (ACV)

Jan Staal (ABVV)

vertegenwoordigers van de Algemene Directie Toezicht Welzijn op het Werk

Pieter De Munck, adviseur-generaal

Margriet Beernaerts, attaché, arbeidsgeneesheer-inspecteur

vertegenwoordigers van het onderwijs

Martin Vanlook (gemeenschapsonderwijs)

Godfried Corstjens (vrij onderwijs)

Roger Conings (provinciaal onderwijs)

vertegenwoordiger Prebes

Dominic Hermans, bestuurder-voorzitter Prebes Limburg – diensthoofd Dienst Preventie en Milieu, Ziekenhuis Oost-Limburg

Het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg is samengesteld uit de leden van het Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid aangevuld met volgende deskundigen:

Deskundigen

een vertegenwoordiger van het verzekeringswezen

Jan Dillen, preventieadviseur van de Federale Verzekering

een vertegenwoordiger van de federale politie

Stefan Tuerlinckx, commissaris, diensthoofd Wegpolitie Limburg

een vertegenwoordiger van de lokale politiediensten

vacature

een vertegenwoordiger van de Limburgse brandweerdiensten

vacature

vertegenwoordigers van de Vlaamse overheid, Agentschap Wegen en Verkeer, Afdeling Wegen en Verkeer Limburg

Claudia Juvéyns, adjunct van de directeur

Bart Debaye, deskundige

een vertegenwoordiger van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Welzijn, Volksgezondheid en Cultuur, Dienst Gezondheidsinspectie

Annemie Forier, geneesheer, gezondheidsinspecteur

een vertegenwoordiger van het Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en Hygiëne in het Bouwbedrijf

Carl Heyrman, directeur-generaal

Een vertegenwoordiger van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Departement Leefmilieu en Infrastructuur, Administratie Milieu- Natuur- Land- en Waterbeheer (AMINAL)

Eric Schoubs, adjunct van de directeur

vijf preventieadviseurs uit de vijf grootste Limburgse economische sectoren

Guido Vanhove, preventie

3 Missie

Het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg (PVL) – Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid (PCLBA) neemt initiatieven op vlak van

- ✓ *bevordering van het welzijn op het werk*
- ✓ *promotie van veiligheid en gezondheid in de privé sfeer*

door

- ✓ *sensibiliseringsacties*
- ✓ *coördinatie en organisatie van plaatsbezoeken, tentoonstellingen en beurzen*

in overleg met diverse partners actief op vlak van (arbeids)veiligheid

- ✓ *Federale Overheidsdienst Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg (FOD WASO - Algemene Directie Humanisering van de Arbeid – Directie Toezicht Welzijn op het Werk)*
- ✓ *werkgeversorganisaties*
- ✓ *werknemersorganisaties*
- ✓ *syndicale organisaties*
- ✓ *preventieadviseurs van diverse onderwijsnetten*
- ✓ *preventieadviseurs uit openbare diensten*
- ✓ *preventieadviseurs uit de bedrijfswereld*
- ✓ *inspectiediensten*
- ✓ *Prebes*
- ✓ *Prevent*
- ✓ *lokale en federale politie*
- ✓ *brandweerdiensten*
- ✓ *Agentschap Wegen en Verkeer van de Vlaamse overheid (AWV)*
- ✓ *Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en Hygiëne in het Bouwbedrijf (NAVB-Constructiv)*
- ✓ *Agentschap Volksgezondheid van de Vlaamse overheid*
- ✓ *Dienst Milieuvergunningen van de Vlaamse overheid*
- ✓ *...*

ten behoeve van

- ✓ *de openbare sector*
- ✓ *de privésector*
- ✓ *de onderwijsnetten.*

4 Nationaal Opleidingscentrum

Organisatie

Het Nationaal Opleidingscentrum is een samenwerkingsverband tussen de diverse Provinciale Comités voor de Bevordering van de Arbeid onder de auspiciën van de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid van de FOD WASO. Het Nationaal Opleidingscentrum heeft geen juridische structuur, maar is een feitelijke vereniging.

Bedoeling is om, op jaarbasis, 5 residentiële seminars rond de welzijnswet te organiseren. Het aantal deelnemers per seminarie wordt in principe beperkt tot 25 (om het interactief karakter te waarborgen), met uitzondering van de seminars voor het onderwijs. Voor Vlaanderen neemt het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg de organisatie van deze seminars op zich en dit onafgebroken sinds de oprichting in 1969. Tevens worden er twee gedecentraliseerde activiteiten georganiseerd.

Methodologie

De thema's die in de seminars worden behandeld, worden gekozen in overleg met de diverse Provinciale Comités voor de Bevordering van de Arbeid en de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid van FOD WASO, op basis van hun actualiteitswaarde en de specifieke noden op de werkvloer.

De sprekers worden gezocht met het oog op hun kennis en ervaring op het terrein die een meerwaarde is voor de deelnemers. Vanzelfsprekend blijft het hier niet bij theoretische inzichten, modellen en kaders, maar de deelnemers wisselen praktijkervaringen uit.

Om het interactief karakter te waarborgen wordt uitgegaan van het verwachtingspatroon en de specifieke ervaringen van de deelnemers. Deze worden als leidraad gebruikt om de discussie op gang te trekken op het einde van de module.

Om ook beleidsvoorbereidend te werken worden de resultaten en discussies van de seminars teruggekoppeld naar FOD WASO. De conclusies van de seminars dragen op deze wijze dan ook effectief hun steentje bij aan het verder afwerken en verfijnen van de wetgeving welzijn op het werk.

Moderator: André Trouwen, preventieadviseur

In 2013 werden 5 seminars georganiseerd.

- 1 Het KB thermische omgevingsfactoren: toepassing in de praktijk
- 2 Stages: hoe kwaliteitsvol en veilig organiseren?
- 3 We breken het ijs voor een veiligheidscultuur
- 4 Functioneringsproblemen ten gevolge van alcohol en andere drugs: praktisch aanpak
- 5 GPS voor risicoanalyses

4.1 Seminars

Het KB thermische omgevingsfactoren: toepassing in de praktijk

Het Koninklijk Besluit van 4 juni 2012 betreffende de thermische omgevingsfactoren vervangt de bepalingen betreffende het arbeidsklimaat in het ARAB. In dit nieuwe besluit staan een reeks nieuwe zaken. Nu worden o.a. risico-evaluaties verplicht en zijn er nieuwe actiewaarden.

De werkgever moet nu ook rekening houden met de gangbare voorschriften en gebruiken inzake comfort op de arbeidsplaats en moet vooraf al een programma van technische en organisatorische maatregelen gemaakt hebben voor het geval de actiewaarden zouden overschreden worden. Hij moet ook rekening houden met meer gevoelige personen en er zijn ook wijzigingen in het gezondheidstoezicht. Er moet dus redelijk wat gebeuren in de bedrijven om met deze nieuwe wetgeving in regel te zijn.

Deze driedaagse opleiding stond eerst stil bij het hoe en het waarom van de wetgeving. Naast de wetgeving werd er uitgelegd welke gezondheidseffecten men wilde voorkomen en welke normen hierbij konden gehanteerd worden.

Via praktijkvoorbeelden werden verschillende situaties waarmee men kan geconfronteerd worden, besproken: thermische omgeving in kantoren, technologische en klimatologische warmte in de industrie, koude van technologische oorsprong en werken in open lucht. Nadien werden deze situaties in een praktische oefening met meetinstrumenten geëvalueerd en werd nagegaan welke preventiemaatregelen opportuun zijn. Dit werd aangevuld met een voordracht over de persoonlijke beschermingsmiddelen voor warmte en koude.

De driedaagse werd afgesloten met een reflectie over de toepassing van dit KB in de praktijk. De sprekers kwamen allen uit de praktijk en hadden al jaren ervaring met het onderwerp.

11, 12 en 13 maart 2013

Doelgroepen:
preventieadviseurs,
arbeidshygiënisten,
arbeidsgeneesheren,
de hiërarchische lijn uit de sectoren
kantoren,
bouw,
industrie,
distributie.
externe diensten PBW,
inspectiediensten TWW.

Deelnemers: 24

PROGRAMMA

11 maart

Wandeling door het koninklijk besluit “Thermische omgevingsfactoren” van 4 juni 2012

Nadine Gilis, *attaché-juriste*, FOD WASO
Thermische omgevingsfactoren: gezondheidseffecten, normen en actiewaarden

Maurits De Ridder, *attaché*, FOD WASO
HUA

Praktische toelichting bij het KB: interactief – aanpak, risicoanalyse, beleid – in het bedrijf

Praktijkvoorbeeld 1

Risicoanalyse voor warmte van technologische en klimatologische oorsprong in een autobedrijf

Christel Swinnen, *preventieadviseur arbeidshygiëne* FORD, Werke GmbH

Praktijkvoorbeeld 2

Risicoanalyse thermische omgevingsfactoren in kantoren

Chris Linders, *departementshoofd industriële hygiëne en toxicologie*, Mensura

Evaluatie van de thermische omgeving d.m.v. subjectieve beoordelingsschalen

Maurits De Ridder, *attaché*, FOD WASO
HUA

12 maart

Praktijkvoorbeeld 3

Werken in de bouw bij koud of warm weer.

Luc Christiaens, *adviseur*, NAVB

Praktijkvoorbeeld 4

Koude van technologische oorsprong, risico-evaluatie en preventiemaatregelen

Wim Van Hooste, *dr.*, IDEWE

Keuze en effecten van PMB's aangepast aan werk en omgeving (koude en warmte). Het juiste PBM voor de juiste taak aangepast aan de klimatologische omstandigheden

Henk Vanhoutte, *secretaris-generaal* Febelsafe

Praktijkcoëfening: de deelnemers gaan zelf aan het werk

Metingen en interpretatie van de resultaten en voorstellen van maatregelen

Koude o.l.v. Leen Claes
Warmte o.l.v. Christel Swinnen
Comfort o.l.v. Chris Linders

13 maart

In overleg naar een preventieve aanpak
Kris Van Eyck, *stafmedewerker dienst onderneming*, ACV

Wat hebben we geleerd en conclusies
Maurits De Ridder, *attaché*, FOD WASO
HUA

Algemene leiding: André Trouwen, preventieadviseur en lid van het NOC

Stages: hoe kwaliteitsvol en veilig organiseren?

Stages vormen een essentieel onderdeel van elke opleiding.

81 % van de ondernemers zou zelfs eerder een schoolverlater met praktijkervaring aanwerven dan iemand zonder.

Het is dan ook belangrijk dat de stage succesvol verloopt voor alle betrokken partijen.

Tijd is kostbaar ... we zijn er dan ook van overtuigd dat uw deelname aan dit seminarie zowel voor u als school als voor u als onderneming veel kostbare tijd zal besparen.

De wetgeving geeft een hele reeks verplichtingen in verschillende KB's (o.a. KB Beleid, KB jongere, KB stagiairs, ...) die van toepassing zijn bij de tewerkstelling van stagiairs. Er wordt een geïntegreerd overzicht gegeven van deze verplichtingen.

Goed begonnen is half gewonnen. Dit geldt ook voor de organisatie van de stage. Enkele deskundigen uit zowel het onderwijsmilieu als uit de bedrijfswereld komen uit eigen ervaring vertellen hoe belangrijk de voorbereiding van de stage is in de school maar ook in het stagebedrijf.

De risicoanalyse vormt een belangrijk item in deze voorbereiding en wordt ook deskundig toegelicht.

Een kwaliteitsvolle en veilige stage is een win-win situatie voor school, stagiair en bedrijf.

Uni-form licht tenslotte toe welke ondersteuning zij kunnen bieden bij de realisatie van een goede stage.

Zit u na dit alles nog met vragen, dan is er de mogelijkheid om deze voor te leggen aan een panel van de sprekers van de dag en dhr. Palmans, stafmedewerker VVKSO.

Dit seminarie heeft als doel nuttige informatie te geven naar zowel de bedrijfswereld als naar het onderwijs toe. Aarzel dus niet om als school uw stage-bedrijven op de hoogte te brengen van ons initiatief. "Kwaliteit en veiligheid is de zorg van ons allemaal!"

In de namiddag brengt **Inspinazie** tussendoor improvisatietheater.

Op basis van wat de sprekers brengen en uw suggesties uit de zaal, spelen zij scènes waardoor de thema's van extra vlees en bloed voorzien worden.

Dat krijgt u niet mee in een mapje, maar het gaat niet meer uit uw hoofd!

21 maart 2013

Doelgroepen:
preventieadviseurs,
bedrijven, scholen,
stagebegeleiders

Afgelast

PRGRAMMA

Stages: De wetgeving als stappenplan

Pieter De Munck, adviseur-generaal FOD WASO

Het belang van een goede voorbereiding van de stage vanuit het standpunt van de scholen

Michel Roovers, technisch adviseur, KTA 1 Hasselt

Alles loopt op wielen

Marcella Moors, zaakvoerder Group Bora Bora Bree Peer Neerpelt

Risicoanalyse in functie van de stage

Dany Vanharen, coördinerend preventieadviseur SG Sint-Quintinus regio Hasselt

Veiligheidsintroductie voor stagiaires

Eddy Poncelet, preventieadviseur, SKF Tongeren

Tussendoor **Inspinzie**

Over het vinden van een stageplaats en het begeleiden van stagiair(e)s.

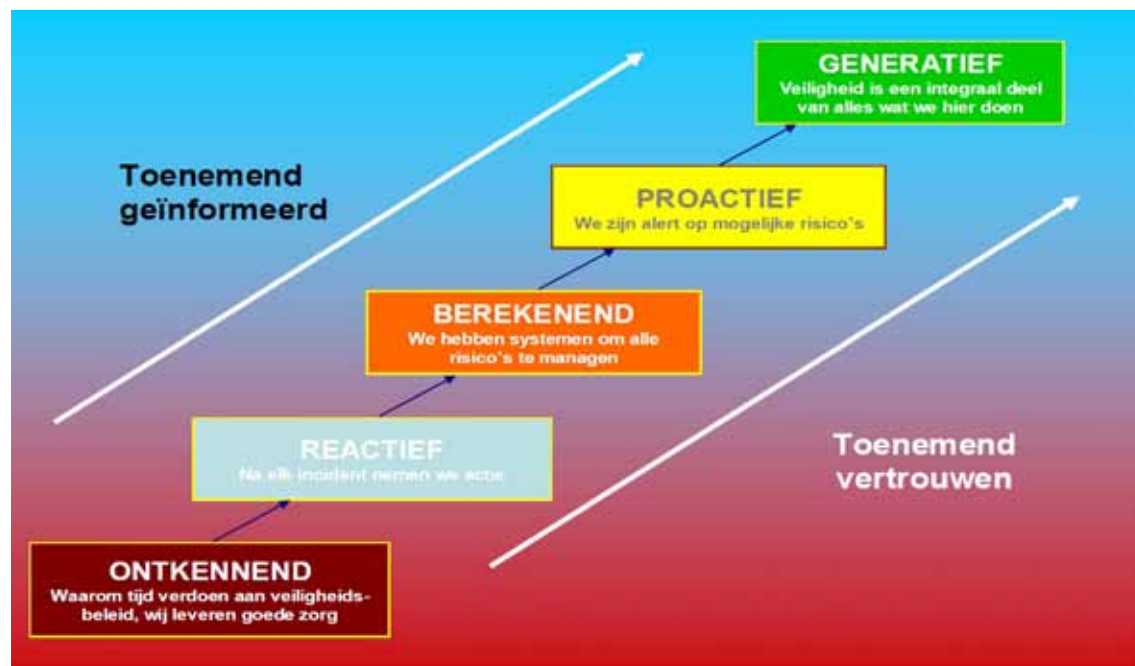
Boelen Annick, medewerker Uni-form

Gerits Heidi, medewerker Uni-form

Panelgesprek met de sprekers

en de heer Palmans

We breken het ijs voor een veiligheidscultuur

De jongste jaren heeft het woord veiligheidscultuur steeds meer ingang gevonden in de bedrijfswereld. Stilstaan bij het begrip veiligheid geeft ons een antwoord op vele vragen.

Meer en meer ondernemingen willen hun veiligheidscultuur in kaart brengen. Is het meten van een veiligheidscultuur ook doenbaar? De veiligheidscultuur is een samenhang van de informele aspecten, het samenspel van ongeschreven regels en gedrag patronen die een invloed hebben op de veiligheid en het preventiebeleid in een onderneming. Om te weten te komen welke veiligheidscultuur er heerst in een bepaalde organisatie, moet men deze ongeschreven regels identificeren. Hoe wordt de veiligheidscultuur van een organisatie het best onderzocht?

Een veiligheidsbeleid doorloopt meerdere ontwikkelingsfasen om de veiligheidscultuur te laten groeien. Weten waar men zich bevindt op de maturiteitsladder van Parker & Hudson is één van de hoekstenen van een doordacht veiligheidsbeleid. Hierop verder bouwen met de gepaste acties en programma's, waarbij veranderingen geleidelijk worden ingevoerd is zeker en vast een uitdaging in deze moeilijke economische tijd. Het opzetten van deze processen verloopt stapsgewijs en elk opgezet proces en de onderlinge samenhang zal men verder dienen te ontwikkelen. Blijkbaar bestaan er nog steeds hindernissen die veilig werken in de weg staan. Het veiligheidsbewustzijn is in vele ondernemingen goed ontwikkeld. De attitude ten aanzien van veiligheid is positief. En toch laat het gedrag dit niet altijd zien en resulteert het gedrag nog in onveilige situaties.

Hoe komt dit?

“Betrokkenheid, participatie en eigenaarschap van alle medewerkers” zijn veel gebruikte termen. Maar hoe doe je dit in realiteit? Hoe kan je mensen motiveren om anders te gaan werken, anders te gaan rapporteren, anders om te gaan met bevoegdheden, andere key performance indicatoren te kiezen?

Bovenstaande uitspraken en kritische vragen worden de rode draad doorheen dit boeiende en actuele seminarie. Meerdere sprekers lichtten alle facetten van de veiligheidscultuur en de daarbijhorende veranderingen uitgebreid toe. Hiermee werd veiligheidscultuur meer dan een ragwoord, een woord met inhoud zodat elke organisatiestructuur vanaf heden zijn eigen weg kan kiezen.

22, 23 en 24 april 2013

Doelgroepen:
preventieadviseurs van bedrijven met
minimum 100 werknemers,
HR-managers,
personeelsverantwoordelijken

Deelnemers: 28

PROGRAMMA

22 april

Algemene stelling: organisatiecultuur (competenties, waarden ...)

Luc Dekeyser, prof. KUL, directeur kenniscentrum SD-Worx

World café (3 à 4 groepen) - collectieve intelligentie aanwenden om de wereld van de veiligheidscultuur te doorgronden

o.l.v. Chris Honings en Mia Van Laeken

- ✓ rapportering resultaten worldcafé
- ✓ Veiligheidscultuur – van theorie tot praktijk

Lieven Eckelaert, research manager, Prevent

Leiderschapsstijl als hefboom bij het ontwikkelen van veiligheidsgedrag

Willy Wastyn, gedelegeerd bestuurder Samurai@work

23 april

Safety teams: voorbeeld van werknemersparticipatie in veiligheid met concrete resultaten

Ann Buttiens, Health, Safety, Environment & Quality Manager Sibelco Benelux

De preventieadviseur als beïnvloeder van gedrag. Waarderend onderzoek naar het recept van impact. (d.m.v. Appreciative Inquire gaan we samen op zoek naar wat een preventieadviseur effectief maakt op het vlak van gedragsbeïnvloeding)

Philippe Bailleur, Living Systems Coaching

Implementatie van een gedragsobservatieprogramma Sirk Sekuur in Company bij Cibo

Sofie Gillis, HR verantwoordelijke – preventieadviseur, Cibo

Met Sirk Sekuur naar een veiligheids-cultuur

Mia Van Laeken, disciplineverantwoordelijke gezondheids-bevordering en Jeroen Aussems, preventieadviseur arbeidsveiligheid, IDEWE

Met pinguïns naar een proactieve veiligheidscultuur bij EMGO NV

Eddy Schildermans, industrial engineering & preventie EMGO NV Lommel
Hilde Vandenkieboom, verpleegkundige, IDEWE

24 april

De meerkat en de veiligheidscultuur

Chris Honings, senior consultant, Prevent. Ijsbrekers voor een veiligheidscultuur: ervaringen vanuit het syndicale vormingswerk: hoe mee het ijs breken!

Els Kerkhofs, vormingsmedewerker ACV Limburg

Preventiecultuur gedragen door leiderschap als sleutel tot succesvolle organisaties

Kris De Meester, Eerste Adviseur VBO

Algemene leiding André Trouwen, preventieadviseur en lid van het NOC

Functioneringsproblemen ten gevolge van alcohol en andere drugs: praktische aanpak

Onze maatschappij wordt geconfronteerd met alcohol- en drugsmisbruik of met de gevolgen van alcohol- en ander druggebruik. De dagdagelijkse realiteit en actualiteit wijst op de impact op zo-wat elke maatschappelijke sector.

In 2009 sloten de sociale partners in de Nationale Arbeidsraad CAO 100 af “betreffende een preventief alcohol- en drugsbeleid in de onderneming”. Met deze CAO wil men ook op de arbeidsplaats de bespreekbaarheid over het thema verhogen en de bedrijven aanzetten een alcohol- en drugsbeleid te ontwikkelen of bij te stellen.

Kenmerkend voor de CAO is dat bedrijven de richtlijn krijgen om gefaseerd en pragmatisch te werk te gaan. Tijdens de eerste fase dient iedere private onderneming (en aanbeveling voor de andere sectoren) een beleids- of intentieverklaring met de krachtlijnen van het beleid, uit te werken en op te nemen in het arbeidsreglement tegen 1 april 2010. Dit is de verplichte fase.

Verscheidene bedrijven hebben intussen ook de 2de fase, waarin een alcohol- en drugsbeleid geconcretiseerd wordt, doorgevoerd.

Dit seminarie wilde, naast de algemene probleemschets, de aandacht vestigen op juridische aspecten. Verder lag de focus tijdens de driedaagse op een praktische benadering van het alcohol- en drugsbeleid in de onderneming.

30 september, 1 en 2 oktober 2013

Doelgroepen:
leidinggevenden,
preventieadviseurs,
HR-managers,
sociale partners,
...

Deelnemers: 23

PROGRAMMA

30 september

Alcohol en andere drugs (illegale drugs, psychofarmica, gokken/gamen).
Probleemstelling en algemeen kader.

Wat is een alcohol- en drugsbeleid?

Waarom kwam de CAO er?

Marie-Claire Lambrechts, coördinator sector arbeid, VAD vzw, wetenschappelijk medewerker KU Leuven

Een preventief alcohol- en drugsbeleid in de onderneming: situering en wettelijk kader.

Nadine Gillis, attaché-jurist bij de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid – FOD WASO.

Visie werkgeversorganisatie

Kris De Meester, eerste adviseur VBO

Visie van het ABVV

François Philips, adviseur ABVV

Productinfo: de impact van middelen-gebruik op gezondheid, welzijn en veiligheid.

Karin Borkelmans, preventiewerker/preventieadviseur, CAD, VGGZ

1 oktober

DVD: getuigenis problematisch alcoholgebruik

praktijkvoorbeelden

Alcoholgebruik op de werkvloer: cijfers over gebruik door werknemers en beleid van werkgevers

Heidi Verlinden, HR Research Expert Securex

Europees onderzoek: subsidies voor het opzetten van een alcohol & middenbeleid (resultaten)

Bart Garmyn, bedrijfsarts, Regional Manager SEP Securex

Voorstelling producten NAVB

Veerle De Saedeleer, adviseur afdeling Onderzoek & Ontwikkeling NAVB

Voorstelling beleid door Holcim

Vertegenwoordiger Holcim

Interactieve sessie

o.l.v. Marie-Claire Lambrechts, coördinator sector arbeid, VAD vzw, wetenschappelijk medewerker KU Leuven

Motieven voor het opzetten van een alcohol- en drugsbeleid binnen GSH in samenwerking met Securex

Nele Van den Zegel, HR manager, GSH Belgium

Caroline Tan, senior consultant Health & Safety Securex

Communicatie Integraal Alcohol- en drugsbeleid binnen de Technische bedrijfseenheid (TBE) site BASF

Antwerpen

Elke Verwerft, bedrijfsarts IDPBW BASF Antwerpen NV

2 oktober

Het opstellen en implementeren van een alcohol-, drugs- en medicijnenbeleid in een organisatie

Pascal Derkoningen, safety & pool manager Center Parcs Erperheide

Borealis: alcohol en drugsbeleid: bekijk het eens nuchter!

Dorien Timmermans H.R. Generalist, Borealis

Het gebruik van alcohol en andere drugs op en rond het werk: de juridische regels

Ilse Van Puyvelde, navorser, Universiteit Antwerpen, faculteit Rechten, onderzoeksgroep sociale concurrentie en recht

Code van goede praktijk

Algemene leiding André Trouwen, preventieadviseur en lid van het NOC

GPS voor risicoanalyses

De basis van de welzijnswetgeving bepaalt dat iedere werkgever verplicht is een dynamisch risicoanalysesysteem uit te voeren. Hoe begin je hieraan? Welke risicoanalyses zijn noodzakelijk in het kader van de wetgeving? Hoe moet je dit in de praktijk doen? Welke tools zijn beschikbaar en bruikbaar? Dit seminarie had tot doel hiervoor voorstellen aan te reiken om zo naar de meest geschikte risicoanalyse methode te zoeken.

Een goede inventarisatie van de risico's en de beheersing ervan wordt gedaan door de hiërarchische lijn met ondersteuning van de preventieadviseur en vormt alzo de basis voor een goed beleid. Omdat het te complex en te uitgebreid is om alle situaties te bespreken, koos de werkgroep om volgende risicoanalyses te behandelen: arbeidsplaatsen, chemische agentia, arbeidsmiddelen en bijzondere werknemers. Door het interactief karakter van dit seminarie was er voldoende ruimte om situaties uit eigen omgeving te bespreken. Iedere deelnemer verwierf niet alleen een geactualiseerde kennis voor het inschatten van specifieke risico's, maar kreeg vooral ook een overzicht van technieken en tools die direct in de praktijk toepasbaar zijn.

25, 26 en 27 november 2013

Doelgroep:
preventieadviseurs uit alle domeinen,
externe diensten PBW,
inspectiediensten TWW.

Deelnemers: 18

PROGRAMMA

25 november

Wetgeving

Pieter De Munck, ir., adviseur-generaal,
Toezicht Welzijn op het Werk

Matrix risicoanalysemethoden: sterktes en zwakten

Jody Putzeys, ing., preventieadviseur

Op de arbeidsplaatsen zijn er veel risico's aanwezig. Hoe zorgen we ervoor dat alle risico's in kaart zijn gebracht, dat we alle risico's geanalyseerd hebben en onder controle houden? Welke methoden gebruiken we hiervoor? Een verhelderende kijk met een dynamische aanpak tijdens deze sessie, waarbij de inzet van iedereen wordt verwacht.

Krista Vankelecom, ir., preventieadviseur
bij Premed, externe dienst voor preventie en bescherming

26 november

Wat legt het KB chemische agentia (11 maart 2002) op i.v.m. risicoanalyse: korte bespreking van deze wettelijke bepalingen.

Deel 1. Theoretische benadering

Wat dient een risicoanalyse voor chemische agentia zoal in te houden: begrippen "gevaar, gevarenkans en risico" toegespitst op chemische agentia
Welke risicoanalysemethoden bestaan er voor chemische agentia: een overzicht en korte bespreking.

Deel 2. Praktijktoepassing

Interactief verrichten van een risicoanalyse op product- en activiteitsniveau aan de hand van een 4-tal producten en concrete werksituaties.

Ludo Colaers, preventiedeskundige IDEWE

Arbeidsmiddelen vanuit de werksomgeving, bekeken door de bril van een risicoanalyse

Dominic Hermans, drs., bestuurder-voorzitter, Prebes Limburg, diensthoofd dienst preventie en milieu, Ziekenhuis Oost-Limburg (ZOL)

Wat is de toegevoegde waarde van een EDTC bij een RA AM?

Vanuit de praktijkervaring zal toegelicht worden hoe bij de indienststelling van machines en arbeidsmiddelen een EDTC de gebruiker kan bijstaan bij de beoordeling van risico's.

Peter De Feyter, ir., afdelingshoofd ATK
Externe Dienst voor Technische Controle (EDTC)

Praktijkvoorbeeld van een risicoanalyse.

Risicoanalyse van een vrachtwagenbestuurder.

Guido Vanhove, preventieadviseur, Groep H. Essers

27 november

Bijzondere werknemers

Risicoanalyse op het niveau van het individu:

- ✓ Oudere werknemers
- ✓ Moederschapsbescherming
- ✓ Stagiairs
- ✓ Levering chemicaliën in bulk bij het zwembad

Pascal Derkoningen, safety & pool manager, milieucoördinator en preventieadviseur

Rapportering opdrachten

Overzicht methodes

Pieter De Munck, ir., adviseur-generaal,
Toezicht Welzijn op het Werk

Algemene leiding André Trouwen,
preventieadviseur en lid van het NOC

4.2 Gedecentraliseerde acties

Het KB thermische omgevingsfactoren: wetgeving en praktijk

Thermische omgevingsfactoren beïnvloeden in hoge mate de arbeidsomstandigheden, niet alleen op het vlak van aangenaam werken, maar ook op het vlak van veiligheid en gezondheid. Situaties met ongemak en thermische belasting doen zich courant voor op het werk.

Het KB van 4 juni 2012 (BS 21 juni 2012) betreffende de thermische omgevingsfactoren vervangt de bepalingen in verband met het arbeidsklimaat in het ARAB. Het KB wil elke onderneming ertoe aanzetten deze risico's te evalueren om ze te kunnen vermijden of tenminste de blootstelling van de werknemers eraan te beperken. Hiertoe bevat het KB een aantal nieuwe actiewaarden die bij overschrijding de werkgever verplichten een aantal technische en organisatorische maatregelen te nemen die moeten gebaseerd zijn op een voorafgaandelijke risicoanalyse. Bij overschrijding van de actiewaarden dient de werkgever ervoor te zorgen dat er een programma maatregelen klaar ligt. Een andere nieuwigheid in het KB is de verplichting om rekening te houden met de gangbare voorschriften en gebruiken inzake comfort op de arbeidsplaats én met de meer gevoelige personen. Daarnaast zijn er ook wijzigingen in het gezondheidstoezicht.

Deze studiedag lichtte de wetgeving toe met aandacht voor de nieuwigheden, de praktische verschilpunten alsook uitleg bij de normen, actiewaarden en gezondheidseffecten. In de namiddag werd er stilgestaan bij de meerwaarde en de noodzaak van deze thermische omgevingsfactoren. Vervolgens werden praktijkvoorbeelden voorgesteld van bedrijven uit verschillende sectoren en van verschillende omvang. Tot slot werd het nieuwe KB in de totale bedrijfscontext geplaatst en bekeken in zijn relatie tot andere reglementeringen. De namiddag werd afgesloten met een debat tussen het publiek en de sprekers.

24 september 2013

Doelgroepen:
Antwerpse en Limburgse bedrijven,
preventieadviseurs,
arbeidshygiënisten,
arbeidsgeneesheren,
hiërarchische lijn,
inspectiediensten TWW,
externe diensten PBW,
veiligheidscoördinatoren.

Deelnemers: 92

PROGRAMMA

Gezondheidseffecten, internationale normen, actiewaarden en het nieuwe KB “Thermische omgevingsfactoren”

*Maurits De Ridder, attaché, FOD WASO
HUA*

In overleg naar een preventieve aanpak

*Kris Van Eyck, stafmedewerker dienst
onderneming ACV*

Praktijkvoorbeelden: risicoanalyses

Risicoanalyse thermische omgevingsfactoren. Hoe pak je dit aan?

*Christel Swinnen, preventieadviseur
arbeidshygiëne FORD Werke, GmbH*

Werken in open lucht

*Luc Christiaens, adviseur O&O,
Constructiv NAVB*

Risicoanalyse in een kleine onderneming

*Chris Linders, departementshoofd
industriële hygiëne en toxicology,
Mensura*

360 graden met andere KB's en bedrijfsreacties

*Huget Désiron, Eur. ergonomoos,
ergotherapeute, ACT-Désiron*

Discussie tussen publiek en sprekers

Algemene leiding André Trouwen,
preventieadviseur en lid van het NOC

Netwerkevent voor kappers

Tijdens deze infosessie werden kort de uitdagingen voorgesteld waarmee de kapper dient rekening te houden. Alle handige tools om een kapperszaak veilig en gezond te laten draaien in een informele sfeer werden toegelicht.

PROGRAMMA

Verwelkoming

door Anne Bertrand, UBK/UCB

Enkele lessen uit de kapperscholen

Pieter De Munck, Toezicht welzijn op het werk

Voorstelling van enkele handige tools voor de kappers

Chris Honings, Prevent

9 december 2013

Locatie: provinciehuis Hasselt

Organisatie:

FOD WASO, Arbeid en Sociaal Overleg en
de provinciale comités ter bevordering van
de arbeid van Limburg en Antwerpen

Deelnemers: 30

5 Studiedagen

5.1 Organisaties in eigen beheer

Risico-inventarisatie: ... hoe en waarom?

De overheid wil dat iedere werkgever op een systematische manier preventieve acties in zijn bedrijfsbeleid opneemt om de risico's te beperken. De risico-inventarisatie vormt de eerste stap in dit risicobeheersproces. Met de risico-inventarisatie en -evaluatie worden de risico's in uw bedrijf op een rij gezet en kunt u ze gericht aanpakken. Het is een systematisch onderzoek, gericht op alle aspecten van het werk, zowel op niveau van de werkplek als op niveau van de werknemer. Tijdens deze studieavond werd de wetgeving hieromtrent kort toegelicht, waarna praktische informatie werd verstrekt hoe deze belangrijke stap in het beheersen van de risico's in het eigen bedrijf konden aangepakt worden. Alleszins werd een planmatige aanpak van de risico's op de werkvloer toegelicht.

18 juni 2013

Doelgroepen:
Limburgse bedrijven,
preventieadviseurs,
arbeidsgeneesheren,
inspectiediensten TWW,
externe diensten PBW,
veiligheidscoördinatoren.

Deelnemers: 123

PROGRAMMA

Verwelkoming

Jean-Paul Peuskens, gedeputeerde en voorzitter van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg – Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid

Toelichting i.v.m. de wetgeving

Pieter De Munck, adviseur-generaal, directiehoofd TWW FOD WASO Limburg-Vlaams-Brabant

Risico-inventarisatie: hoe zit het met de verantwoordelijkheid?

Veerle De Saedeleer, adviseur afdeling Onderzoek & Ontwikkeling, NAVB-Constructiv

Een dynamisch risicobeheersingssysteem in de praktijk bij SKF Logistics Services Belgium NV

Marc Valkeneers, manager Technical Services, SKF Logistics Belgium NV, Tongeren

Algemene leiding André Trouwen, preventieadviseur en lid van het PVL

PRIMA Product Risico Matrix		Project: CRM implementatie							
		Contact administratie	Workflow	Output management	Klanbeleid	Management informatie	Datatransport en replicatie	Dataconversie en kwaliteit	Beheer functionaliteit
Kwaliteit top-10	100	24	7	9	17	12	13	5	12
1. Functionaliteit	36	XXX	X		XX	X			X
2. Proces aansluiting	16	XXX	XXX	XX	X	XX	XXX		XXX
3. Bedienbaarheid	6	XXX	X		X	XX			
4. Tijdsbeslag	6	XX		XX	XX	X	XXX		
5. Foutbestendigheid	6	XX	X	XX	X		XX		
6. Reveiligbaarheid	4	X			XX	XX			XXX
7. Beschikbaarheid	4	XX		X	XXX				XX
8. Traceerbaarheid	4	X	XX		XXX	X	XX	XXX	XX
9. Beheerbaarheid	4		X		XX		XX		X
10. Integriteit	4			X	XX	XX	XXX	XXX	

5.2 Organisaties in partnership

Nieuwe wetgeving

(een organisatie van Prebes Limburg in samenwerking met het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg)

PROGRAMMA

verwelkoming en verenigingsnieuws Prebes Limburg – overzicht wetgeving 2012
Dominic Hermans, bestuurder-voorzitter Prebes Limburg, diensthoofd dienst preventie en milieu ZOL, projectvoorzitter verzorgingsinstellingen Prebes

18 april 2013

Locatie: provinciehuis Hasselt

Hou het hoofd koel: thermische omgevingsfactoren (KB 04/06/2012 BS 21/06/2012)
Christel Swinnen, preventieadviseur arbeidshygiëne occupational hygiene & toxicology-Ford Genk & Lommel Proving Ground

Deelnemers: 219

KB Elektrische installaties (KB 4/12/2012 BS 21/12/2012)
Dirk Wynants, preventieadviseur, UZLeuven, bestuurder – voorzitter Prebes Vlaams-Brabant Brussel

Er moet nog gewerkt worden: arbeidsplaatsen (KB 10/10/2012 BS 05/11/2012)
Karine Eerdekens, directeur risicobeheer Mensura uzv

Help: zoveel risicoanalyses: welke pas ik wanneer en hoe toe?
Pieter De Munck, adviseur-generaal/directiehoofd TWWW FOD WASO Limburg/Vlaams-Brabant

Debat en vraagstelling

Lever veilig

(een organisatie van NAVB – CNAC Constructiv en het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg)

PROGRAMMA

Waarom een specifieke campagne “levering van bouwmaterialen”?

2 december 2013

Carl Heymans, directeur-generaal NAVB-C Constructiv

Toelichting i.v.m. de handhavingsactie in het kader van de campagne “lever veilig”

Locatie: provinciehuis Hasselt

Wijziging van het KB Tijdelijke en Mobiele bouwplaatsen

Bart Vandevenne, inspecteur Toezicht Welzijn op het Werk Directie Limburg – Vlaams-Brabant

Deelnemers: 48

Bouwmaterialen, deel van het bouwproces of deel van het rouwproces ...

Davy Geerinckx, adviseur NAVB

Vragenronde met de sprekers en

Steven Warson, Bomaco buba

Algemene leiding André Trouwen,
preventieadviseur en lid van het PVL

5.3 Organisaties van derden: medewerking

Wat kan een comité voor preventie en bescherming op het werk doen ter preventie van psychosociale risico's?

De welzijnswet van 4 augustus 1996 voorziet een wettelijke basis voor het welzijn op het werk in verschillende domeinen: veiligheid, gezondheid, ergonomie, arbeidshygiëne, verfraaiing van de werkplaatsen en psychosociale risico's. De inspraak van werknemers over vraagstukken in verband met het welzijn op het werk, wordt geregeld via het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk. Het comité brengt onder meer advies uit en formuleert voorstellen betreffende het beleid inzake het welzijn van de werknemers bij de uitvoering van hun werk. Dit jaar heeft de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg een gids opgesteld om Comités voor Preventie en Bescherming op het Werk (CPBW) bij te staan in hun adviesfunctie over psychosociale risico's op het werk. De bedoeling van deze gids is om bedrijven te sensibiliseren, te helpen en bij te staan om een preventiebeleid op te zetten en een strategie te ontwikkelen om psychosociale risico's te voorkomen. Deze gids vormt de basis van de infosessie waar leden van de CPBW zich basisbegrippen van psychosociale risico's kunnen toe-eigenen. Ook werden er tijdens de sessies concrete voorstellen aangeboden om tot actie over te gaan en om de gevoerde acties te kunnen evalueren.

9 december 2013

Doelgroepen:
preventieadviseurs,
afgevaardigden van de werknemers,
afgevaardigden van de werkgevers
(leden van comités voor preventie en
bescherming op het werk)

Locatie: provinciehuis Hasselt

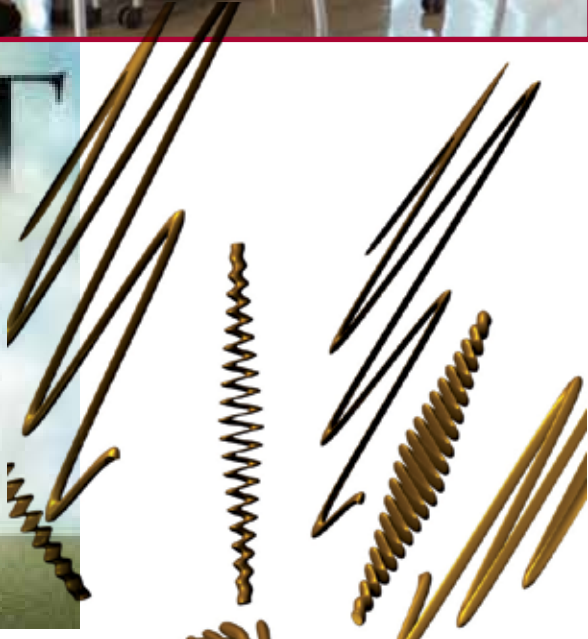
Deelnemers: 24

PROGRAMMA

Psychosociale risico's in de praktijk: schets van de problematiek
Wat zegt de wetgeving?
Voorkomen is beter dan genezen: het belang van preventie
Aan de slag! Hoe psychosociale risico's op het werk voorkomen, detecteren en analyseren?
Springplanken en valkuilen in een beleid rond psychosociaal welzijn op het werk.

WIE
LUISTERT
ER NAAR
MIJ?

6 Interprovinciaal Welzijnscongres

De wereld waarin we leven en werken evolueert razendsnel. Velen hebben het gevoel alsof we voor een nieuw tijdperk staan. In elk geval zijn de veranderingen die zich voltrekken diepgaand en spelen ze zich wereldwijd af op diverse vlakken. Er is de globalisering en de technologische revolutie. We zien een massale bevolkingsexplosie, een sterke migratie en de opkomst van nieuwe groeilanden. Vergeten we ook niet de enorme uitdaging van de uitputting van de grondstoffen en de vernietiging van ons milieu.

We staan ook voor het vraagstuk van onze sociale zekerheid die onder druk komt te staan door een langer levende verouderende bevolking. Onze mensen worden intussen steeds maar kieskeuriger en veeleisender. Mensen studeren langer en komen dus later in het arbeidscircuit. Ze willen evenwel tijdig van een goed pensioen genieten zodat de druk op een steeds kleiner wordende groep actieven toeneemt. Dezen zullen dan langer en liefst ook met veel goesting moeten blijven werken. Tegelijk zal ook een grotere flexibiliteit worden gevraagd in de snel evoluerende bedrijfsrealiteit.

Hoe kunnen we in deze context welzijn op het werk concreet organiseren en blijven garanderen? We willen samen met u onderzoeken wat dit alles concreet betekent voor de arbeidssituatie en de arbeidsorganisatie. Kunnen welzijn van de medewerkers en welzijn van de onderneming synergetisch hand in hand gaan? Zijn gelukkige werknemers tegelijk ook productiever? Welke trends tekenen zich hier uit en welke concrete mogelijkheden bieden zich aan?

Na deze rijke wetenschappelijke inzichten gebaseerd op een ruime onderzoekservaring kwamen nog twee managers aan het woord. Zij verdienden hun sporen respectievelijk in de industriële sector en in de overheid. Ze boden ons enkele voorbeelden van goede praktijken en zetten wegwijzers uit die ons konden inspireren om onze welzijnsuitdaging concreet te realiseren in de eigen onderneming.

PROGRAMMA

Opening

Christian Deneve, directeur-generaal van de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid FOD WASO

Welkomstwoord

Tom Dehaene, gedeputeerde en voorzitter Provinciaal Comité van Vlaams-Brabant voor de Bevordering van de Arbeid

Algemene situering van het congres: de grote veranderingen in ons arbeidsbestel

Johan Van de Kerckhove, prof.dr.emeritus, Welzijnsbeleid KULeuven

Het nieuwe werken: luxe of noodzaak?

Prof.dr. Bart Cambré, onderzoeksdirecteur en arbeidssocioloog Antwerp Management School

Zorgt welzijn op de werkvloer ook voor een duurzaam rendement voor de organisatie?

Dr. Claudia Put, founder en managing director Brand New Day

Uitdagingen in de praktijk: waarden in het ondernemen in crisistijd

Luc Van Nevel, bestuurder van vennootschappen: Elia NV/SA, Pinguin Lutosa NV/SA, La Lorraine Groep NV

Frank Van Massenhove, voorzitter FOD Sociale Zekerheid

Panelgesprek met alle sprekers

Moderator: Valerie Bauwens

Slotbeschouwingen

Christian Deneve, directeur-generaal van de Algemene Directie Humanisering van de Arbeid van de FOD WASO

Monica De Coninck, minister van werk

31 mei 2013

Doelgroepen:

HR-managers, leidinggevend, werkgevers, werknemersafgevaardigden, preventieadviseurs, arbeidsgeneesheren en hun afgevaardigden.

Locatie: Elewijt,

provincie Vlaams-Brabant

Organisatie:

Het Provinciaal Comité van Vlaams-Brabant voor de bevordering van de Arbeid, de Algemene Directie Humanisering van de arbeid van de FOD WASO, de provinciale comités voor de Bevordering van de Arbeid van Antwerpen, Limburg, Oost-Vlaanderen, West-Vlaanderen, het Actiecomité Brussel in samenwerking met Prebes

Deelnemers: 89

7 Welzijn op het werk in de bouwnijverheid

Bezoekgroep in de bouwnijverheid

Betere arbeidsomstandigheden geven ook een beter rendement

DOEL

In het kader van het welzijn op het werk in de bouwnijverheid organiseert en coördineert het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg, in samenspraak met diverse partners, werkbezoeken waarbij wordt nagegaan of de wetgeving inzake veiligheid en gezondheid op de werf wordt gerespecteerd. Zowel langdurige als toevallige bouwplaatsen worden bezocht, ongeacht of de maatschappelijke zetel van het bedrijf al dan niet in Limburg is gevestigd. De bezoeken hebben een informatief, sensibiliserend en preventief karakter.

BEZOEKCAMPAGNE

De bezoekgroep bestaat uit:

- ✓ een afgevaardigde van het Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en Hygiëne in het Bouwbedrijf (NAVB-CNAC-Constructiv) Davy Geerinckx, adviseur
- ✓ een afgevaardigde van de Dienst Toezicht Welzijn op het Werk (TWW), Bart Vandevenne, attaché
- ✓ een afgevaardigde van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg (PVL), Greet Caubergs, adjunct-secretaris.

Door deze multidisciplinaire samenstelling levert de bezoekgroep ook een meerwaarde om het welzijn van de werknemer te bevorderen. Betere arbeidsomstandigheden geven immers ook een beter rendement.

WERKWIJZE

Op de bouwplaatsen wordt er onder meer aandacht gegeven aan:

- ✓ de arbeidsveiligheid: het toepassen van veilige werkmethoden, veiligheid van de ter beschikking gestelde arbeidsmiddelen (hijstoestellen en toebehoren, steigers, zaagtafels, slijptoestellen e.d.), correct gebruik van persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's)
- ✓ de arbeidsomstandigheden: aanwezigheid van de nodige sociale voorzieningen (toiletten, wasvoorzieningen, eetplaatsen), beleid bij extreme weersomstandigheden (winter/zomer)
- ✓ de gezondheid van de werknemers: bescherming tegen inademen van (fijn)stof, gebruik van gevaarlijke chemische agentia, bescherming tegen lawaai
- ✓ omgevingsfactoren: interactie met de omgeving (verkeer, stad, in een onderneming, ev. een naburige bouwplaats), aanwezigheid van nutsvoorzieningen (elektriciteit, gas)
- ✓ werforganisatie: planning, werfoprichting, orde en netheid, beheer bouwmaterialen.

Verder is er bijzondere aandacht voor gekende risico's eigen aan de bouwsector:

- ✓ werken op hoogte
- ✓ transporteren van zware lasten met hijstoestellen
- ✓ vallen door openingen
- ✓ bedelving.

De bezoeegroep oefent tevens een systematische controle uit op de coördinatie van de bouwplaatsen, door een aantal beperkte, maar ter plaatse gemakkelijk te controleren aandachtspunten:

- ✓ is er een coördinator aangesteld?
- ✓ is hij gekend door de aanwezige aannemers?
- ✓ ligt het veiligheids- en gezondheidsplan ter inzage op de bouwplaats?
- ✓ ligt het coördinatiedagboek ter inzage op de bouwplaats?
- ✓ bezoekt de coördinator (op regelmatige wijze) de bouwwerf?
- ✓ liggen de verslagen van deze werfbezoeken ter inzage op de bouwplaats?

In 2013 werden 27 werven bezocht in Limburg.

Tijdens deze bezoeken werden 122 werknemers bereikt en werden 58 verslagen opgesteld.

Hieronder enkele terugkerende opmerkingen die in de verslagen werden genoteerd:

- ✓ niet dragen van PBM's,
- ✓ keuring kranen e.d. kan niet worden voorgelegd,
- ✓ onvolledige EHBO-koffer,
- ✓ ontbreken van collectieve bescherming tegen val in de diepte,
- ✓ ontbreken van collectieve bescherming bij werken op hoogte,
- ✓ veiligheids- en gezondheidsplan kan niet worden voorgelegd.

VASTSTELLINGEN

Ondanks het feit dat valgevaar het grootste risico vormt in de bouwsector moeten we nog steeds vaststellen dat het ontbreken van voldoende maatregelen tegen valgevaar de voornaamste inbreuk is.

Een andere vaststelling is dat voor de werven waar een kleine bouwonderneming (<50 werknemers) hoofdaannemer is, de werfadministratie onvoldoende beschikbaar is: keuringsverslagen (hijs- en heftoestellen, PBM's tegen vallen en elektriciteit) en de instrumenten inzake coördinatie op Tijdelijke en Mobiele Bouwplaatsen (veiligheids- en gezondheidsplan, coördinatiedagboek, verslagen van de coördinator) kunnen vaak niet voorgelegd of teruggevonden worden op de bouwplaats. Aangezien men er meestal in slaagt deze documenten vanuit de burelen van de onderneming na te sturen toont dit aan dat deze documenten er wel zijn maar niet beschikbaar op de werf.

Als positieve tendens kunnen we melden dat het droog zagen van siliciumdioxidehoudende bouwstenen afneemt. Op slechts 2 werven werd er nog droog verzaagd.

Naast deze “technische” opmerkingen stellen we nog steeds vast dat de controle op en communicatie met buitenlandse onderaannemers door de hoofdaannemer onvoldoende is om veilige werkomstandigheden te verzekeren. Deze buitenlandse aannemers werken vaak op zelfstandige basis maar worden de facto aangestuurd door de hoofdaannemer en werken onder zijn toezicht. Tegelijk stellen we vast dat deze hoofdaannemers niet alle verantwoordelijkheden opnemen die volgens de Wet Welzijn op het Werk voortvloeien uit hierboven vermelde werkvormen.

8 SIGNAwe!: welzijn op het werk bij wegenwerken en werfsignalisatie

SIGNAwe! is ontstaan uit de werkgroep “signalisatie en welzijn op het werk” van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg en nam talrijke initiatieven rond het thema “signalisatie en welzijn op het werk” nl.

- ✓ tweejaarlijkse vak- en infobeurs
- ✓ uitgave van een brochure
- ✓ campagnes: organisatie van bezoegroepen
- ✓ studiedagen – opleidingen.

website: www.signawel.be

Tweejaarlijkse vak- en infobeurs Signalisatie en welzijn op het werk bij wegen- en aanverwante werken

Het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg organiseert om de twee jaar een vak- en infobeurs in samenwerking met het Agentschap Wegen en Verkeer – Directie Limburg, het NAVB-CNAC-Constructiv en de Federale Wegpolitie Limburg.

De vak- en infobeurs wenst de actoren, actief op het terrein van wegenwerken in de ruime zin van het woord, up-to-date informatie aan te bieden over de ontwikkelingen binnen het vakgebied.

De volgende beurs is gepland op donderdag 4 december 2014.

Het brainstormen over een nieuw concept voor deze beurs startte al in 2013. Verschillende overlegmomenten en vergaderingen vonden reeds plaats.

Doelgroepen:
gemeentebesturen
(technische diensten,
dienst mobiliteit, ...),
provinciale technische diensten,
afdelingen Wegen en Verkeer
(Agentschap Wegen en Verkeer),
federale en lokale politie,
nutsmaatschappijen,
coördinatoren wegenwerken,
studiebureaus,
aannemers,
...

WWW.SIGNAWEL.BE

SIGNAWEL is, zoals reeds eerder vermeld, ontstaan uit de werkgroep "Signalisatie en Welzijn op het Werk" van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg. SIGNAWEL neemt tal van initiatieven rond het thema "signalisatie en welzijn op het werk", zoals

- ✓ de organisatie van een tweejaarlijkse beurs
- ✓ de uitgave van een brochure
- ✓ de organisatie van bezoeegroepen
- ✓ de organisatie van studiedagen en opleidingen.

Naast deze activiteiten werd er ook een eigen website gecreëerd:
www.signawel.be

Wat vindt u op deze website?

Informatie over de tweejaarlijkse beurs, indeling van de hal met de namen van de deelnemende standhouders en een link naar hun eigen website, programma van het congresgedeelte, foto's van editie 2010 en 2012, andere initiatieven en contactgegevens.

Bezoekgroep signalisatie

Doordachte werfsignalisatie: meer veiligheid voor werknemer en weggebruiker!

DOEL

In het kader van het welzijn op het werk en werfsignalisatie bij wegenwerken en aanverwanten organiseert en coördineert het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg in samenwerking met diverse partners, bezoeken aan wegen- en aanverwante werken in de provincie Limburg. De bedoeling van deze werfbezoeken is nagaan of de geplaatste werfsignalisatie beantwoordt aan de geldende wettelijke en reglementaire bepalingen en wordt de wetgeving inzake welzijn op het werk op de werf gerespecteerd.

Zowel langdurige als kortstondige wegenwerken worden bezocht, ongeacht of de maatschappelijke zetel van het bedrijf al dan niet in Limburg is gevestigd.

Wij hebben de intentie om zowel de aannemers als de verantwoordelijke instanties, die een rol spelen in het verstrekken van de toelatingen of in het toezien op het goede verloop van de werken, te adviseren en te sensibiliseren met betrekking tot het signaleren van werken en verkeersbelemmeringen en het welzijn op het werk bij de werknemers te bevorderen.

Investeren in veiligheid verhoogt op termijn het rendement. Ieder onveilig gedrag kan immers mensenlevens kosten. Elke gewonde, elk slachtoffer kost geld en tijd. Erger nog is het menselijk leed dat achter deze drama's schuilt, zowel voor de betrokkene als voor zijn omgeving.

Laat ons samen werken aan een betere signalisatie en een hoger veiligheidsbewustzijn.

BEZOEK GROEP

De bezoeegroep bestaat uit:

- ✓ een afgevaardigde van de Federale Politie, Wegpolitie Limburg, Stefan Tuerlinckx, commissaris Federale Politie, diensthoofd Wegpolitie Limburg
- ✓ een afgevaardigde van het Agentschap Wegen en Verkeer – Wegen en Verkeer Limburg (AWV-Limburg), Bart Debaye, hoofdeskundige
- ✓ een afgevaardigde van het Nationaal Actiecomité voor Veiligheid en Hygiëne in het Bouwbedrijf – Constructiv (NAVB-CNAC-Constructiv), Davy Geerinckx, adviseur
- ✓ een afgevaardigde van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg, Liliane Dolezal, secretaris.

Meermaals deed de bezoeegroep een beroep op de jarenlange praktijkervaring van André Trouwen, expert Verkeer en Signalisatie – lid van het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg.

Door deze multidisciplinaire samenstelling betekent de bezoeegroep een meerwaarde om het welzijn op het werk van de werknemer en de veiligheid van de burger te bevorderen. Betere arbeidsomstandigheden en een veilige infrastructuur verhogen immers het rendement van eenieder.

AANDACHTSPUNTEN BIJ HET BEZOEK

In principe brengt de bezoeegroep één maal per maand een bezoek aan werven op of naast de openbare wegen van de provincie Limburg. Bij elk bezoek proberen Verifiëren op het terrein of de geplaatste werfsignalisatie in overeenstemming is met de vigerende wetgeving, het werfsignalisatieplan en de plaatselijke toestand.

Heel concreet:

- ✓ nagaan of er een coördinator-verwezenlijking aangesteld werd, indien noodzakelijk. Is deze gekend en vindt er op regelmatige basis een bezoek plaats, zijn de verslagen ter inzage enz ...
- ✓ nazicht of de vergunning i.v.m. signalisatie door de gemeente werd verstrekt. De opmerkingen en adviezen worden ter plaatse besproken met de betrokkenen op de werf.
- ✓ opstellen van een verslag (na het bezoek), met foto's. Dit wordt bezorgd aan de opdrachtgever, aan de uitvoerder van de werken en andere betrokken partijen zoals de coördinator-verwezenlijking. Vanzelfsprekend worden ook de plaatselijke autoriteiten op de hoogte gesteld.

De bezoeegroep besteedt ook de nodige aandacht aan het aspect welzijn op het werk o.m.

- ✓ zijn de werkmethoden aangepast en worden ze op een veilige manier uitgevoerd?
- ✓ zijn er voldoende en juiste persoonlijke beschermingsmiddelen voorhanden en worden deze ook gebruikt?
- ✓ is de signaalkledij in orde, wordt ze gedragen?
- ✓ zijn de arbeidsmiddelen technisch in orde en gekeurd?
- ✓ kan men werken in de meest optimale arbeidsomstandigheden: aanwezigheid van de nodige sociale voorzieningen (zoals toiletten, wasvoorzieningen, eetplaatsen), beleid bij extreme weersomstandigheden (winter/zomer)?
- ✓ de gezondheid van de werknemers: bescherming tegen inademen van (fijn)stof, bescherming tegen lawaai, inademing van schadelijke gassen
- ✓ omgevingsfactoren: interactie met de omgeving (verkeer, stad, ...).

De concrete bezoeken op het terrein worden daarenboven ondersteund door conceptwerking binnenskamers. Het ontwikkelen en up-to-date houden van de brochure “Signaleren van werken en verkeersbelemmeringen” (waarvan tot op heden al meer dan 1 600 exemplaren verspreid zijn in heel Vlaanderen) enerzijds, alsook het organiseren van studiedagen en beurzen over dit onderwerp voor de uitvoerende en de toezichhoudende partijen anderzijds, vormen samen met de campagne wegenwerken een drieluik waarbij de praktijk aan de theorie getoetst wordt.

BIJZONDERE AANDACHTSPUNTEN TIJDENS DE BEZOEKEN

- ✓ Bijzondere aandacht voor de veiligheid van de zwakke weggebruikers (voetgangers en fietsers)
- ✓ Was er steeds een voldoende of correcte doorgang voorzien (ook de bewoners moeten hun eigendommen op een aangepaste manier altijd kunnen betreden)?
- ✓ Werd er voldoende aandacht besteed aan de verhoging van de veiligheid van de werknemer. Hij moet altijd onze wegen kunnen herstellen, aanpassen of nieuwe wegen aanleggen in de meest veilige omstandigheden.
- ✓ In het kader van het project “minder hinder bij wegenwerken” stellen wij voor, indien mogelijk, de werfsignalisatie na het beëindigen van de dagtaak af te dekken of te verwijderen wanneer er geen activiteit is op de werf.

VASTSTELLINGEN EN CIJFERGEVENS

33 werven werden bezocht. De bezoekgroep bereikte hierbij zo'n 259 werknemers. Bij 6 werfbezoeken was er geen activiteit op het ogenblik van bezoek. Toch werd nagegaan of de geplaatste werfsignalisatie opportuun was.

In 2013 werden 12 werven bezocht waarbij meer dan 10 of meer werknemers aanwezig waren tijdens ons bezoek.

Conclusie: doordat er gekozen werd om grotere werven te bezoeken stijgt uiteraard het gemiddeld aantal werknemers per werf van 6,7 naar 9,5.

Vaststellingen	2010 in %	2011 in %	2012 in %	2013 in %
Signalisatie in orde op het ogenblik van ons bezoek	13,79	13,50	9	0
Signalisatieplan en -vergunning aanwezig op de werf	41,38	32,40	49,98	72,72
Geen signalisatievergunning gevraagd en geen signalisatieplan aangevraagd	27,59	51,30	38,22	36,36
Geen gegevens beschikbaar inzake vergunning of signalisatieplan	31,03	16,30	11,76	12,12
De geplaatste signalisatie was niet conform de wetgeving o.a. versleten borden (niet retroflecterend, platte borden, foute bakens en hekkens, onvolledige signalisatie, foute verkeerstekens)	51,72	64,80	75	72,72
Ontbreken van het bord "verantwoordelijke signalisatie"	37,93	45,90	25	30,03
Rudimentaire signalisatieplannen	13,79	16,20		6,06
Signalisatieplan niet in overeenstemming met plaatselijke situatie	13,79	13,50	12,5	15,15
Gevaar voor de zwakke weggebruiker	27,59	27	53	87,87
Vergunning niet in orde (foute of geen vermelding categorie / foutief document)	13,79	2,7	14,7	30,30
Niet afdekken van vaste verkeerstekens		16,20	25,72	12,12

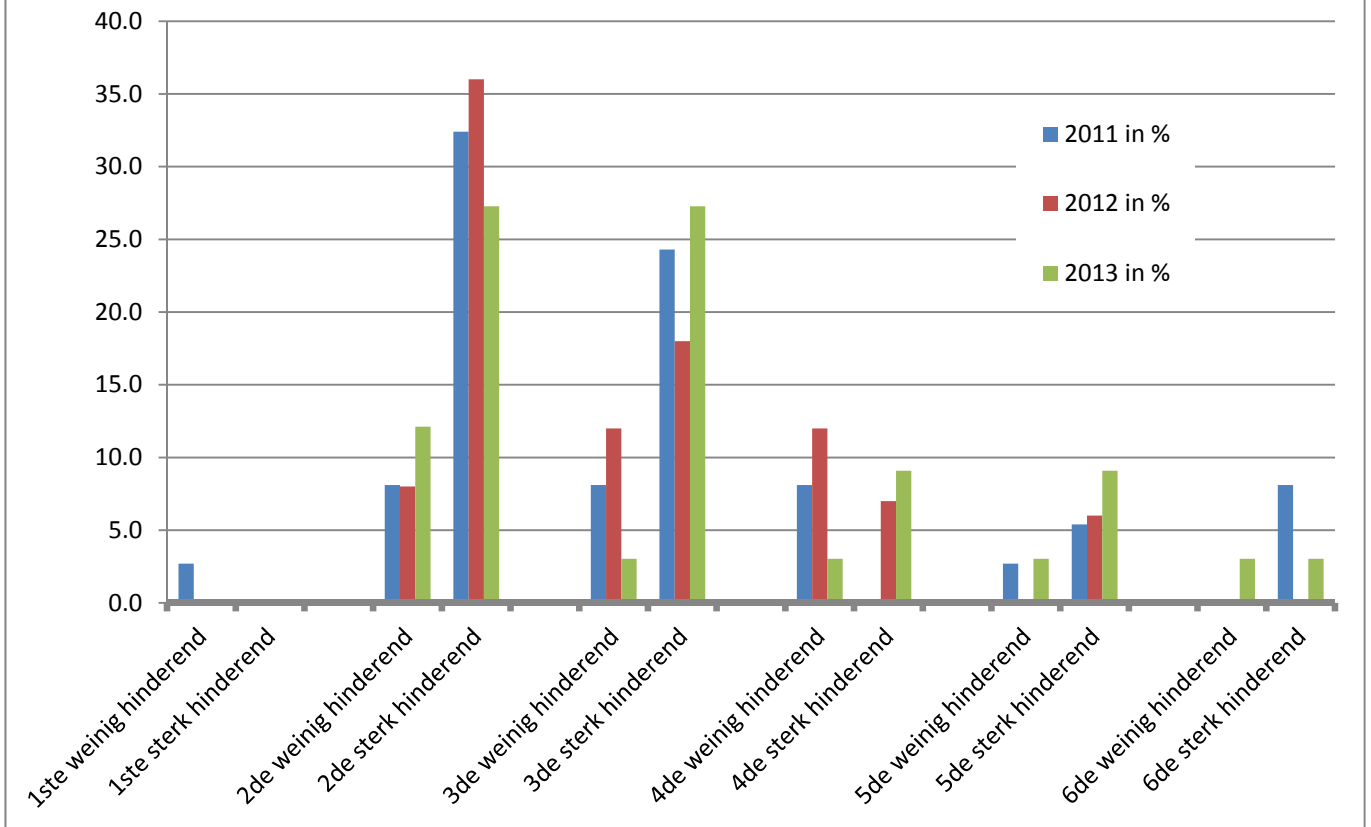
= 100%

De bezoekgroep legde de focus dit jaar specifiek op de voorzieningen die getroffen werden ten behoeve van de zwakke weggebruiker. Vandaar waarschijnlijk het stijgend cijfer.

We konden vaststellen dat bij 6% van de werven de voorzieningen voor de zwakke weggebruikers voldoende aandacht kregen.

Toch mogen we uit deze statistiek niet concluderen dat het slechter gaat met de voorzieningen, er werd vooral meer aandacht aan dit punt besteed. Deze zal verder gezet worden in 2014.

Categorieën van de bezochte werken

Legende bij grafiek

1ste categorie: op autosnelwegen en wegen met $V > 90 \text{ km/h}$

2de categorie: wegen met $90 \leq V < 50 \text{ km/h}$

3de categorie: wegen met $V \text{ max. } 50 \text{ km/h}$

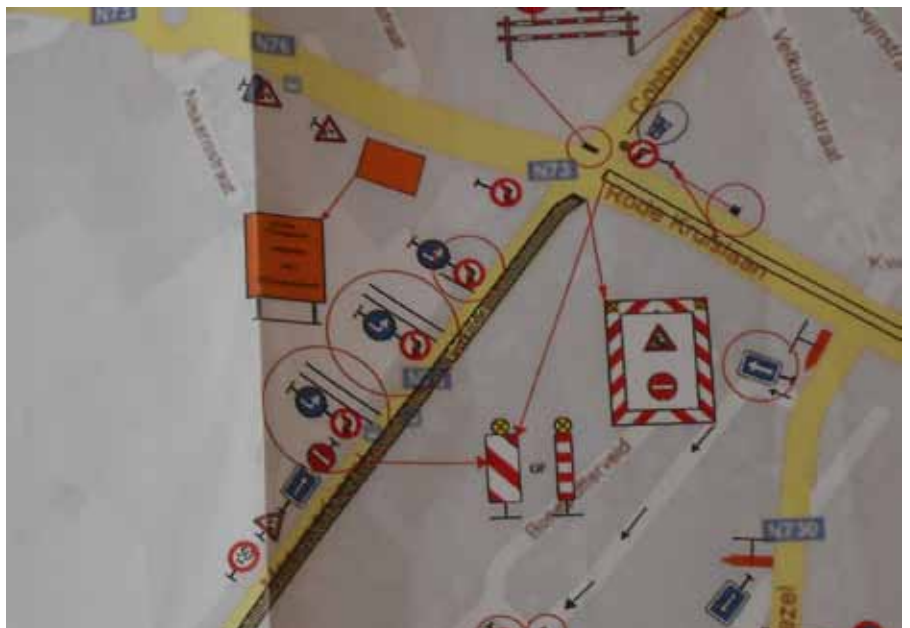
4de categorie: buiten de rijbaan, maar met gevaar voor de zwakke weggebruikers

5de categorie: uitgevoerd tussen aanbreken van de dag en vallen van de nacht

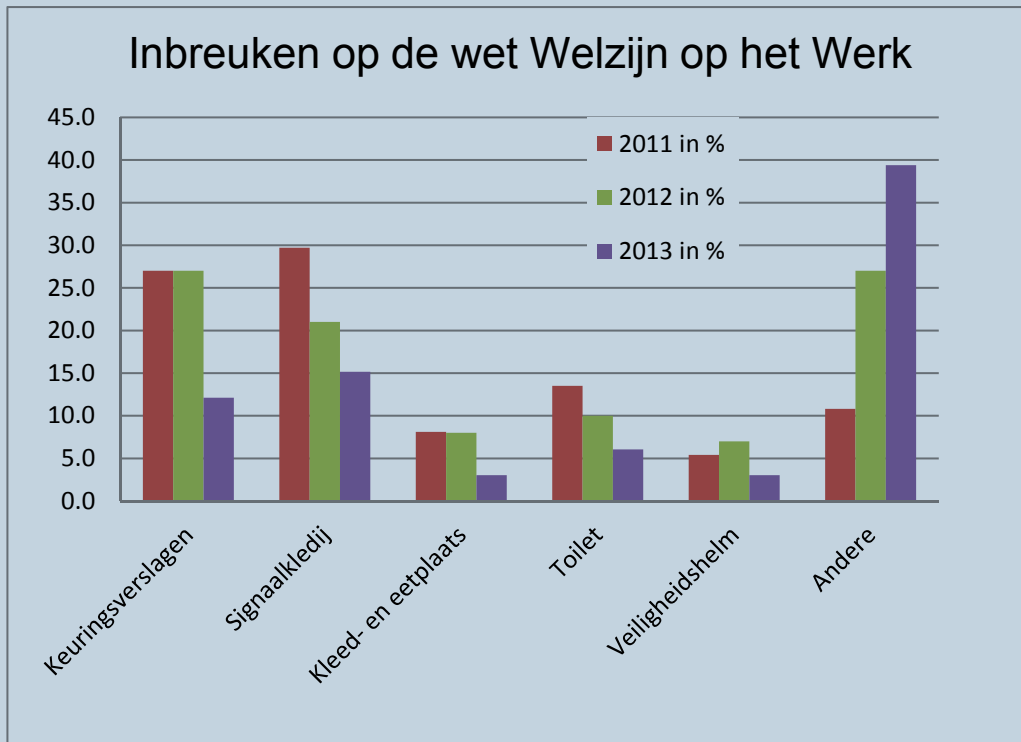
6de categorie: mobiele werken: lage verplaatsingsnelheid en veelvuldig stilstaan

V= snelheid

In bijna 37% van de bezoeken ging het om grotere werven, waarbij meer dan 10 werknemers aan het werk waren.

Inbreuken op de wet Welzijn op het Werk

Bij iets meer dan 18% van de bezochte werven troffen we geen activiteit aan tijdens ons bezoek. Dit betekent dat er bij 12,12% van de bezochte werven geen inbreuken in verband met de wetgeving Welzijn op het Werk werden vastgesteld.

ALGEMENE CONCLUSIE

Indien verschillende aannemers gelijktijdig of na elkaar aan het werk zijn, is een overleg meer dan aangewezen. Indien er verschillende werven in uitvoering zijn in éénzelfde gemeente kunnen deze beter gecoördineerd worden, zodat de weggebruiker niet van de ene wegomlegging in de andere terecht komt. De aanstelling van een coördinator kan hierbij een belangrijke rol spelen.

We stellen vast dat sensibilisatie en motivering nog steeds belangrijk is. Sommige aannemers nemen het niet zo nauw met de algemene veiligheidsregels, vooral wat betreft het onderhoud van zowel de materialen als de arbeidskledij en de persoonlijke beschermingsmiddelen, zoals het reinigen van de signaalkledij. Tijdens deze laagconjunctuur konden we ook vaststellen dat er krenterig omgegaan werd met het continueren van de wegomleiding en de toestand van de materialen. Deze beantwoorden vaak niet meer aan de correcte voorschriften. Door het open Europa treffen we ook vaker anderstalige werknemers op de werven aan, die heel vaak alleen hun eigen moedertaal kennen, waardoor het communiceren over de vastgestelde inbreuken zeer moeilijk valt. Wij kunnen vaststellen dat er zowel nood is aan opleiding en informatie in verband met het thema werfsignalisatie. Opdrachtgevers stellen niet altijd een volledige of correcte vergunning op en de aannemers weten niet welke werfsignalisatie zij dienen te plaatsen. Het plan is vaak onvolledig en stemt niet overeen met de werkelijkheid.

Veiligheid is een noodzaak, waar voortdurend aan gewerkt dient te worden. Meer dan ooit is het nodig om deze gecoördineerde sensibilisatieactie voort te zetten. Anderzijds mogen we ons niet té negatief uitlaten. Tijdens onze campagnes hebben we ook uitstekend georganiseerde werven aangetroffen.

Net zoals vorig jaar werden ook bouwprojecten, zoals woningbouw of appartementsbouw bezocht, als er werfsignalisatie op het openbaar domein geplaatst werd of wanneer de doorgang voor de voetgangers versperd werd.

Diverse aannemers stuurden ons, na ontvangst van het verslag van ons bezoek, hun aangepaste plannen of contacteerden ons telefonisch om ons advies te bespreken.

Zo'n 27% van de aannemers en/of opdrachtgevers reageerden op onze verslagen. Een andere opmerkelijke vaststelling is dat de verstrekkers vaak de categorie van de betreffende werken niet vermelden in hun vergunningstoelating voor de aannemers. Dit is een tendens die we reeds vorig jaar vaststelden.

Vaak vroegen zowel aannemers als vergunningverstrekkers, uit gans Vlaanderen, advies aan het secretariaat van het Provinciaal Veiligheidscomité.

Volgens de cijfers van het Fonds voor Arbeidsongevallen is de frequentiegraad van ongevallen in de wegebouw in 2012 (meest recente beschikbare cijfers) gedaald. Wij kunnen dus wel stellen dat alle acties naar meer veiligheid hun doel stilaan bereiken. Dus we moeten blijven voort doen, want stilstaan is achteruitgaan.

SAMEN WERKEN VOOR MEER VEILIGHEID MOET DE BOODSCHAP BLIJVEN!

9 Brochures

9.1 Nationaal Opleidingscentrum

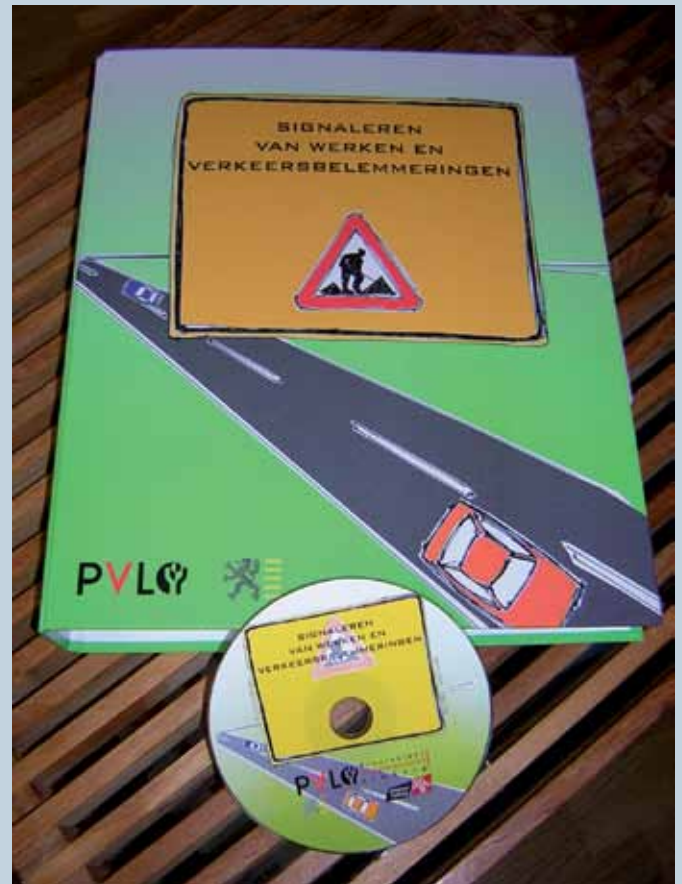
Van elk seminarie dat het Nationaal Opleidingscentrum organiseerde, werd een cd-rom uitgegeven. Het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg verzorgde de coördinatie, eindredactie en verspreiding van de cd-roms.

9.2 Signaleren van werken en verkeersbelemmeringen

Het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg, in nauwe samenwerking met het Agentschap Wegen en Verkeer van de Vlaamse overheid, geeft reeds talrijke jaren een losbladig aanvulwerk uit nl. "Signaleren van werken en verkeersbelemmeringen".

Er vinden, in het kader van wijzigende regelgeving, op regelmatige basis aanvullingen plaats (een digitale versie is eveneens beschikbaar). Ca. 1600 exemplaren zijn momenteel in omloop. In 2013 waren er 39 nieuwe aanvragen voor de brochure. Inmiddels heeft de brochure haar waarde bewezen als onmisbaar werkinstrument voor:

- gemeentebesturen
- Vlaamse Gemeenschap, Afdeling Wegen en Verkeer
- politiezones
- federale politie
- aannemers wegenbouw
- aannemers groenonderhoud
- opleidingsinstituten (opleiding coördinator wegenbouw)

9.3 Bouwkundige richtlijnen bij het ontwerpen van een brandveilig gebouw

In 1984 ontwikkelde het Provinciaal Veiligheidscomité Limburg in samenwerking met het toenmalige Provinciaal Hoger Architectuurinstituut, de Technische Arbeidsinspectie, de brandweerdiensten en de Nationale Vereniging voor Beveiliging tegen Brand een losbladig lexicon “Bouwkundige richtlijnen bij het ontwerpen van een brandveilig gebouw”.

Het opzet was en blijft “een vertaling te brengen van de wetgeving naar de taal van de architect”. Men stelde immers vast dat de geldende voorschriften en reglementeringen in verband met brandveiligheid weinig toegankelijk en vaak moeilijk met elkaar in overeenstemming te brengen waren. Dit komt omdat verschillende instanties specifieke standpunten innemen voor hun eigen toepassingsgebied en dus eigen reglementeringen kunnen opleggen voor eenzelfde ontwerpelement.

Deze eisen hebben uiteraard invloed op het ontwerp van een gebouw en verzwaren de taak van de architect en zijn adviseurs. Voor hen – en voor allen die ontwerpen moeten voorbereiden, realiseren en beoordelen – is dit lexicon bedoeld, dat in de vorm van een aktueel, goed hanteerbaar en overzichtelijk document, ertoe kan bijdragen om het ontwerpproces te verlichten.

Na enkele jaren van windstilte zal uitgeverij Die Keure, samen met een aantal relevante actoren, het lexicon nieuw leven inblazen, actualiseren en up-to-date houden. Het blijft de bedoeling om een vertaling van de wetgeving naar de taal van de architect te realiseren. In die zin wenst men, naast alles wat reeds aangeboden werd, blijvend een product aan te bieden specifiek voor de doelgroep “architecten (inclusief architectenbureaus, studie bureaus ...) en de brandweerdiensten”.

De opties voor de toekomst zijn om, gespreid in de tijd, via regelmatige aanvullingen de diverse onderdelen van dit lexicon te actualiseren en te vervolledigen. Aan de hand van de chronologie van een basisontwerp zullen de bestaande teksten geactualiseerd worden volgens onderstaand schema:

- ✓ De omgeving van het gebouw: de inplanting en de bereikbaarheid van de gebouwen;
- ✓ Compartimentering en evacuatie;
- ✓ Verticale circulatie, trappenhuizen en liften;
- ✓ Technische ruimten, stookplaatsen, speciale lokalen, ventilatiekanalen en kokers;
- ✓ Constructie en bouwelementen.

Daarna worden ook nog de gespecialiseerde rubrieken zoals rusthuizen, ziekenhuizen, scholen enz. onder de loep genomen.

Een nieuwe redactieraad werd samengesteld:

Emmanuel Annerel,

projectingenieur R&D, PROMAT, gastprofessor vakgroep Bouwkundige Constructies UGent

Greet Caubergs,

adjunct-secretaris Provinciaal Veiligheidscomité Limburg

Alice Claes,

architect Beringen

Katrien De Vos,

architect, docent Brandweerschool Oost-Vlaanderen, Voorzitter Oost-Vlaamse

Brandweerbond – preventie-officier Kruishoutem

Liliane Dolezal,

secretaris Provinciaal Veiligheidscomité Limburg

Stefan Leuckx,

ingenieur dienst Toezicht welzijn op het werk FOD WASO

Pieter Poppe,

Pgd Fire Safety Engineering: technisch raadgever Passieve Brandbeveiliging ISIG

Dries Posen,

architect-lector faculteit architectuur UHasselt

Pieter Top,

expert-consultant inzake brand, ontploffing en CO-intoxicatie

Danny Windmolders,

architect - voorzitter NAV - docent faculteit architectuur UHasselt

10 Tentoonstellingsstand

De lener van de tentoonstellingsstand kan een keuze maken uit drie onderwerpen:

- ✓ welzijn op het werk
- ✓ signalisatie
- ✓ veiligheid in de privésfeer.

Welzijn op het werk

Veiligheidstips worden aanschouwelijk voorgesteld voor een aantal beroeps-categorieën uit de detailhandel. Bedoeling is:

- ✓ sensibilisatie en educatie naar het toepassen van de diverse veiligheidsmaatregelen die worden opgelegd door de wetgeving over het welzijn op het werk en het algemeen reglement voor de arbeidsbescherming
- ✓ per beroeps-categorie worden veiligheidstips verstrekt. Enkele voorbeelden: veiligheidstips voor slagers, lassers, bouwvakkers ... betreffende de persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's).

Signalisatie

Een aantal typeschetsen van de verschillende categorieën van werfsignalisatie wordt voorgesteld o.a. categorie 4 "werken naast en op fietspaden, of trottoir".

Veiligheidstips in de privésfeer

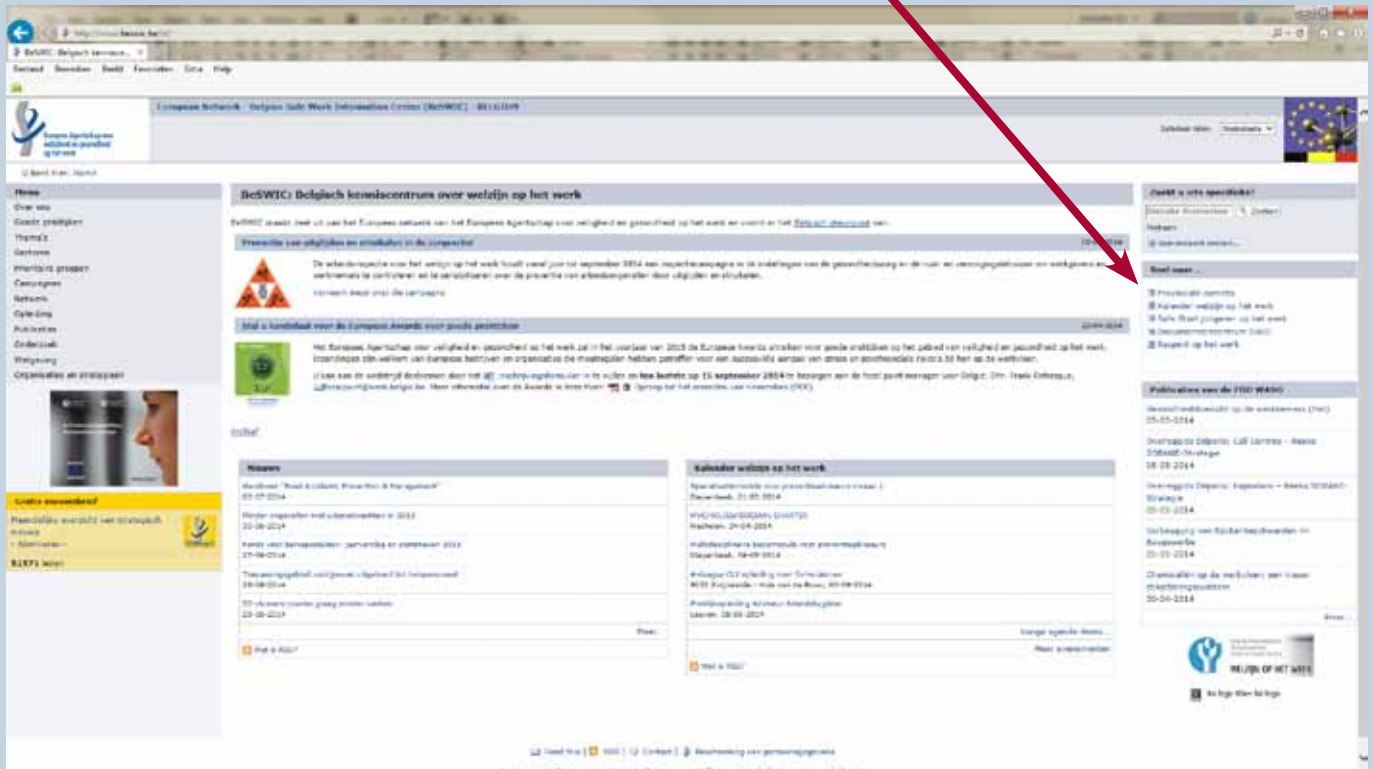
Veiligheidstips, zo weggeplukt uit het leven van elke dag, worden aanschouwelijk voorgesteld. Hiermee wordt voornamelijk het brede publiek beoogd.

Enkele voorbeelden: veilig gebruik van ladders, veilig omgaan met elektrische installaties, veiligheid in de badkamer, veilig strijkijzer, enz.

De tentoonstellingsstand wordt geleend door vnl. technische scholen ter gelegenheid van opendeurdagen, tentoonstellingen en beurzen.

11 Website

Al onze activiteiten zijn te raadplegen op de website: www.beswic.be
Via het luik Snel naar ... "Provinciale comités" rechts op deze pagina kom je op de activiteiten van het Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid".

12 Overzicht activiteiten

Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid
 Provinciaal Veiligheidscomité Limburg
 Nationaal Opleidingscentrum

Datum	Locatie	Vorm	Thema	Organisatie	Doelgroep	Aantal Deelnemers
11, 12 en 13 maart	M-Hotel Genk	239 ^{ste} seminarie	Het KB Thermische omgevingsfactoren: toepassing in de praktijk	NOC	Preventieadviseurs, arbeidshygiënisten, arbeidsgeneesheren, de hiërarchische lijn uit de sectoren: kantoren, bouw, industrie, distributie, externe diensten PWW, inspectiediensten TWW	24
15 maart	The Loft/ World Pigeon center Hoeselt	Netwerkevent	Ontmoetingsdag medewerkers	PVL/ PCLBA	Preventieadviseurs: veiligheid, psychosociale belasting, ergonomie, arbeidsgeneeskunde, arbeidshygiëne, hiërarchische lijn, vakbonden, studiediensten, werkgeversorganisaties, inspecteurs TWW	52
21 maart	Provinciehuis	240 ^{ste} seminarie	Stages: hoe kwaliteitsvol en veilig organiseren?	NOC/ PVL PCLBA	Preventieadviseurs, bedrijven, scholen, stagebegeleiders	Afgepast
18 april	Provinciehuis	Studiedag	Nieuwe wetgeving	PVL/ Prebes	Preventieadviseurs	219
18 april	Provinciehuis	Infosessie	Onthaal nieuwe preventieadviseurs	PVL/ Prebes	Preventieadviseurs	25
22, 23 en 24 april	Eurotel Lanaken	241 ^{ste} seminarie	We breken het ijs voor een veiligheidscultuur	NOC	Preventieadviseurs van bedrijven min. 100 werknemers, HR-managers, personeelsverantwoordelijken	28
31 mei	Elewijt	Interprovinciaal Welzijnscongres	Hoe welzijn op het werk realiseren in het toekomstig arbeidsbestel?	NOC/ PVL/ PCLBA	HR-managers, leidinggevenden, werkgevers, werknemersafgevaardigden, preventieadviseurs en arbeidsgeneesheren en hun afgevaardigden	89
18 juni	Provinciehuis	Studieavond	Risico-inventarisatie:... Hoe en waarom?	PVL/ PCLBA	Limburgse bedrijven, preventieadviseurs, arbeidsgeneesheren, inspectiediensten TWW, externe diensten PBW, veiligheidscoördinatoren	123

Datum	Locatie	Vorm	Thema	Organisatie	Doelgroep	Aantal Deelnemers
24 september	Campus Vesta Ranst	Studiedag	Het KB Thermische omgevingsfactoren: Wetgeving en praktijk	PVL/ PCLBA	Antwerpse en Limburgse bedrijven, preventieadviseurs, arbeidshygiënisten, hiërarchische lijn, inspectiediensten TWW, externe diensten PBW, arbeidsgeneesheren, veiligheidscoördinatoren	92
30 september 1 - 2 oktober	Eurotel Lanaken	242 ^{ste} seminarie	Functioneringsproblemen ten gevolge van alcohol en andere drugs: praktische aanpak	NOC	Leidinggevendenden, preventieadviseurs, HR-managers, sociale partners, ...	23
25, 26 - 27 november	Eurotel Lanaken Center ParcsPeer	243 ^{ste} seminarie	GPS voor risicoanalyses	NOC	Preventieadviseurs alle domeinen, externe diensten PBW, inspectiediensten TWW	18
2 december	Provinciehuis	Info-avond	Lever veilig	PVL/ PCLBA	Bedrijven	48
9 december	Provinciehuis	Studie-voormiddag	Wat kan een comité voor preventie en bescherming op het werk doen ter preventie van psychosociale risico's?	PVL/ PCLBA	Preventieadviseurs, afgevaardigden van de werknemers, afgevaardigden van de werkgever, leden CPBW	24
9 december	Provinciehuis	Netwerkevent	Netwerkevent voor kappers	PVL/ PCLBA	Kappers	30

Afkortingen

AWV: Agentschap Wegen en Verkeer

CPBW: Comité Preventie en Bescherming op het Werk

EDPBW: Externe Dienst Preventie en Bescherming op het Werk

HRL: hiërarchische lijn

NOC: Nationaal Opleidingscentrum

PA: preventieadviseur

PCLBA: Provinciaal Comité Limburg voor de Bevordering van de Arbeid

PVL: Provinciaal Veiligheidscomité Limburg

TWW: Toezicht Welzijn op het Werk